

לע"נ מו"ר ועט"ר מופה"ד ופלאו רשכבה"ג

יצא מתולעת והתולעת נבראה מן האויר, כל המשען שלהם נפל, וכשל עוזר ונפל עוזר (ישעיהו ל"א ג). לכן חייבים להאמין שיש בורא לעולם.

"אדון עולם אשר מלך, בטרם כל-יצייר נברא"

ג. הפילוסופים בימי הרמב"ם חשבו שאין התחלה לעולם, והוא היה קיים כל הזמן. אבל לפני מאתיים שנה התברר לכולם שיש התחלה לעולם, ולפני כן לא היה כלום. אבל מתי היתה ההתחלה הזאת? הם חולקים בזה. אחד אומר שלושים אלף שנה, ואחד אומר שלושים מליון שנה, עד שהגיעו למספר "חמשה עשר מיליארד שנים"... כל זה כדי שיוכלו להרגיע את השאלה: למה היום לא רואים שמקוף יוצא בן אדם? כי אנחנו רואים ומכירים בסה"כ כמה אלפי שנים, ואילו במשך חמשה עשר מיליארד שנה הקוף נעשה בן אדם. אבל אם ככה צריך להיות "קופי בנייני", ואם הקוף נעשה בן אדם צריכים להיות באמצע כמה קופים שונים, אחד שמחליט ללבוש גדים, "יועשו להם תגורות" (בראשית ג' ז), ואחד שמתחיל לומר אבא אמא, ואחד שמתחיל לומר: תן לי מטה לשכב עליה, ואחד שנעשה חצי עורך דין... ויש מקום בעולם שבני אדם אין להם שפה בכלל. כתוב בספר "לא יאומן" שהשפה שלהם "איננה איננה" בלבד. הבעל אומר לאשתו: איננה איננה? והיא עונה לו: איננה איננה! מה הפירושו? הוא שואל אותה: האוכל מוכן? והיא עונה לו: האוכל מוכן! וכי יש לנו קוף שמדבר ככה? אין דבר כזה. מי שימצא קוף כזה אדרבה שיביא אותו... רבי אמנון יצחק אומר: מי שחושב שהוא יצא מהקוף שישחרר את בני דודו מהספארי... הם יודעים שהכל הבל. זה שגוען. **המח של הבן אדם מכיל מאה מלייאדיים של תאים. תגידו, זה בא מקוף?!**

"וענתה השירה הזאת לפניו לעד"

ד. בעל חובות הלבבות, שהיה חכם גדול⁵ (עוד לפני הרי"ף), כותב שם (שער היחוד פרק ו'): משל למה הדבר דומה? אדם רואה שיר יפה שבו רמוז השם של המלך בראשי תיבות, עם משקל יתד ושתי תנועות יתד ושתי תנועות וחרוזים וכל הדברים האלה, והוא מתפלא: מי כתב את זה? באתי לבית ריק. אחד אומר לו: יש לנו חתולה קטנה, היא ראתה דיו על השלחן, לקחה את הקולמוס וטבלה אותו בדיו, ו"יטבול אותה ביערת הדבש" (שמואל א' י"ד כ"ז), ויצא השיר הזה. אמר לו: אתה מג'ונן? אתה משוגע? וכי חתולה תכתוב שיר כזה? אין דבר כזה בעולם. אומר חובות הלבבות: **אם אתה רואה שיר נפלא לא תחשוב שזה בא מאליו, קל וחומר לכל הבריאה שאומרת שירה. ומה נגיד על העולם כולו שנברא בחכמה רבה ובגאונות שאין כמוה בעולם?** אומרים את ההוכחה הזאת גם בשם ניוטון, שהיה מדען גדול באנגליה בשעה שלא היה בה יהודי אחד לרפואה⁶, אבל היה לבדו ואהב ללמוד הרבה. הוא היה אסטרונום גדול.

- את כל הכרכים האלה.
- הוא כתב ספר מוסר שאין כמוהו בעולם. היום יש בורחים מהספר הזה, אבל הוא ספר מתוק מדבש. פעם ראיתי מאמרו בעיתון "מרכז העניינים", והכנסתי אותו בתוך חובות הלבבות שלי. הוא כותב שם: "הפסיכולוג הגדול בעולם זה בעל חובות הלבבות", כאשר הוא מדבר על בטחון, אמונה, ושער הבחינה והאהבה ה', הוא מדבר איתך מכל הלב, ואי אפשר לברוח מהדברים שלו.
- כל היהודים גורשו משם בשנת חמשת אלפים נ'. פעם נפתלי בנט בא בשבעה של בתי ז"ל, ודיברנו על גירוש אנגליה. אמרתי לו שזה היה בשנת 1290 למניינם. הוא התפלא: מאיפה אתה יודע? לקח את המחשב שלו ומצא את זה. אבל זה פשוט מאד, כי אני יודע שגירוש אנגליה בשנת חמשת אלפים נ', ואם תרצה לדעת מספר הגוים תוסיף אלף מאתיים וארבעים, וא"כ אלף מאתיים וארבעים על חמשים זה אלף מאתיים ותשעים. "ארץ ארץ ארץ שמעי דבר ה'" (ירמיהו כ"ב כ"ט).
- הוא נולד בשנת ת"ב ונפטר בשנת תפ"ו, ונשאר רווק כל ימי חייו (84 שנים). אבל הוא אהב ללמוד עד שהיה קורא אותיות שלנו, וידע לקרוא הרמב"ם. הוא כתב ספרים שמלאים אמונה, כי היה מאמין בתורה. פעם כתבו בשמו שהעולם יגמר בשנת תת"ך, כלומר עוד ארבעים שנה "ונינוה נהפכת" (זונה ג' ד').... אינני יודע איך הוא מצא את זה, אבל אל תאמינו לו, כי חכמים (סנהדרין צ"ז ע"א) נתנו יותר מזה, וגם יש פירושים אחרים בדבר הזה (עיין בספר ה'ניסי חי' עמר ר"ר').

כיום תגזרון
אין פה קוץ מושג המורה והגורא ואלוהי נאמן
הקץ ל' הלא סתמון גלוטון, אלה מ'ט' אין קוץ
בארנה ג'אא ישינה כיהולת, על ס'הית' אר'
איון הפתח ל' זונתה מן כהיני ג'פ'א.
ב'נאמ' ק'ון ו'תולס' מ'נאון
י'ס'ג'ר פ'א' כ'יהני' מ'ת' -כ'ק' מ'ת'...

ובזמנו כבר המציאו את השיטה שכדור הארץ מסתובב עם שבעה כוכבי הלכת סביב השמש. והוא עשה בביתו דבר יפה מאד, צורת שמש כדור הארץ וכוכבים, השמש במרכז וכדור הארץ והכוכבים מסתובבים סביבה, כל אחד לפי ערכו ולפי כבודו ומעלתו, מי שהולך מהר ומי שהולך לאט. בא חבירו אסטרונום כמוהו, שהיה כופר "אתאיסט" ומאמין שהעולם בא מאליו, ושאל אותו: מי עשה לך את הדבר הזה? אמר לו: מה פירוש מי עשה לי? יש לי כל מיני גרוטאות ב"בוידים", ופעם היתה רוח סערה והם התחברו ומכאן ומכאן, ונעשה העולם הזה, "ויצא העגל הזה" (שמות ל"ב כ"ד)... אמר לו: אתה רוצה לשגע אותי?! איך אפשר שנעשו כוכבים וגלגלים מהגרוטאות האלה? אמר לו ניוטון: מה הפלא בזה? הרי אתה אומר על הכוכבים העיקריים שנוצרו מאליהם, וא"כ אלה הכוכבים הקטנים לעומתם ג"כ באו מאליהם. זה מה שמספרים בשמו, אבל עיקר הרעיון נמצא בחובות הלבבות. והנה אתה רואה יתוש קטן שיש בו כל הדברים בעולם, והוא עוקף בן אדם בלי שמרגישים בו שעוקף, כי הוא מרדים את המקום, ורק אחרי שההרדמה מפסיקה האדם מרגיש את העקיצה וכבר היתוש ברח משם. זו הפרנסה שלו... "ושתי את גבולך" (שמות כ"ג ל"א), ושתי אותיות יתוש. ולא רק זה אלא גם חיידקים וכדו', הכל מלא חכמה נפלאה. וכי דבר כזה בא מאליו? איינשטיין אמר: "כל מה שאנחנו יודעים היום זה כמו ילדים שמשחקים בצדפים על שפת הים, ומעולם לא נגיע לעומק של הים הזה". **רק בימינו נודע שיש לאדם די. אן. אי (D.N.A), ושהאדם מורכב בצורה מיוחדת.** אם זה היה "במקרה" כמו שאומרים המשוגעים האלה, צריך שיהיה בן-אדם שהעינים שלו ברגלים, או שהראש שלו חצוי למעלה וחצוי למטה, או שהוא עם עשר ידיים וכדו'. אבל אין דבר כזה בעולם, אותו דבר כולם, ואותה תבנית כולם. צריך לדעת שהבריאה לא דבר רחוק מהשכל, אלא אדרבה זה השכל האמיתי. **יש בורא אחד לעולם, שתכנן את העולם בצורה מיוחדת, ובכל דבר תמצא טביעת החותם שלו.** רבי יהודה הלוי אומר (בפיוט בקדושה לשחרית ביום כיפור) "וכל דמות טבע חותמן" הטביעה של החותם שלו.

מה הפירוש "בצלמנו כדמותנו"?

ה. מה שנאמר "בצלמנו כדמותנו" (בראשית א' כ"ו), לא הכוונה כפשוטו, אלא בחכמה שה' נתן לאדם הוא נתן לו כח בחירה. בנוסח של סדר העבודה ביום הכיפורים כתוב: "ולום תבנית מן האדמה יצרת, ועל עץ הדעת אותו פקדת". בימי מרן היה הנוסח "ולום תבניתך", וזה ביטוי גס וכבד, וכי תבניתו של הקב"ה זה גולם? ומרן (ש"ת אבקת רובל ס"ו כ"ו-כ"ח) ניסה לתרץ את זה. אבל אחר הכל הרמב"ם ניצח את כל העולם, והוא פירש "בצלמנו כדמותנו" זה מבחינת השכל והבחירה של האדם (מורה נבוכים ח"א פ"א). הרמב"ם כמו אברהם אבינו, שכל העולם מעבר אחד והוא מהעבר השני, ומה שכותב זה אמת לאמיתה של תורה, באמונה פשוטה וישרה. ומי אמר שיש בחירה לאדם? הנה יש לנו הוכחות שהיום הזה יש מאתיים שמונים אלף יהודים בעלי תשובה. ולא כולם בעלי תשובה שגדלו בתורה, אלא חלק גדול מהם גדלו בלי לדעת כלום, לא כיפור ולא שבת לא כשר ולא טרף, ופתאום שומעים דברים של טעם וחוזרים לתורה. איך אתם חוזרים והרי גדלתם בצורה אחרת? כי הם לא כמו בעל חיים שיש לו "אינסטינקט" טבע שלא יכול לזוז ממנו, אלא האדם יכול לשנות את זה. **רש"י (שם) כתב פירוש אחר: "כדמותנו" בחינת השכל, "בצלמנו" שהבן אדם צלם דיוקן יוצרו הוא.** ולכאורה רש"י סובר שיש הגשמה ח"ו והקב"ה מוגשם. אבל רבי יהודה פתיאי (מנחת יהודה בראשית אות ו')⁹ מבאר הכוונה שה' מתראה

8. אמנם יש כאלה הולכים גם לדרך השניה, אבל הם נמשכים אחרי התאוות שלהם, וזה לא כמו אדם שעוֹבֵב את כל הדברים הרעים והולך בדרך התורה, ושם יש לו הכל ולא חסר לו כלום. לא כמו הכמרים שאומרים שאסור לאדם לקחת אשה, ואומרים "מצא אשה מצא מות". למה מי שלקח אשה מצא מות?! כתוב "ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך" (דברים ל"ו ט'). אבל אצלם האיש לבד, והאשה לבד, הרבן גורא ואיוס. אנחנו אין לנו את העיתונים של החילוניים ב"ה, אבל אלה שלוקחים אותם רואים שאין לך שבוע בלי רצח אחד שנים שלושה, ועל שטויות. אדם לוקח מקום חניה של חבירו והוא רוצח אותו, אם לקחת את החניה שלו תלך לגיהנם... זה בני אדם? אלו חסרי דעת. לפעמים יש כאלה שמקנאים בהם, אבל מה יש לקנא בהם?! אלה מסכנים ואומללים.

9. זה ספר מתוק מאד. אמנם קטן אבל יש בו חידושים מתוקים מדבש. אחד החידושים שם (אות י"א) על פרשת השבוע, בפסוק "וזאת יקרא אשה כי מאיש לוקחה זאת" (בראשית ב' כ"ד), שד"ם הראשון היה רדום, "ויפלה ה' אלקים תרדמה על האדם וישן ויקח אתה מצלעותיו" שם פסוק כ"א), וכאשר קם חשב שהוא ממשיך בקריאת השמות לבהמות, ולכן אמר "זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה", כלומר קראתי לזה סוס ולזה נשר ולזה חמור

לעילוי נשמת רפאל שריקי בן מרים ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת פלילה בת שארינה לבית חורי ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת יוסף חי כהן בן מסעודה ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת מ"ד היקרה הצדקת מל טעדונה חיה בת אסתר סיתרונה עידאן ע"ה נ"ע ט' בטבת התשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

לרפואת רבקה חיה בת חנינה אסנת

להצלחת יורם חורי, דינאל בוכריס, יונתן מאמו, חיה סופר וכדי בוכריס וב"ב.

מרן הראש"ל רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

מתים, משיב הרוח ומוריד הגשם, ברוך אתה ה' מחיה המתים". נמצא שהתחיל במתים ובאמצע הכניס גשם, וכי הגשם הזה מחיה מתים?! לכן יותר טוב לחזור מתחלת הברכה. ויש דוגמא כזאת בבן איש חי במקום מסוים. **אבל אם אמר "ברוך אתה ה'", לא יכול לתקן יותר** כי הזכיר שם שמים, ויוצא ידי חובה בזה. ויש אומרים שאם חתם מחיה המתים ועוד לא התחיל אתה קדוש, יכול לומר שם "משיב הרוח ומוריד הגשם", וימשיך: אתה קדוש ושמן קדוש, אבל זה לא נכון, כי בכל דבר שאין מחזירים אותו, אם חתם את הברכה לא לחזור יותר. ומצאנו דבר כזה **ביעלה ויבוא בראש חודש, שמי שטעה בלילה ולא אמר יעלה ויבוא אין מחזירים אותו**, כי אין מקדשים את החודש בלילה (ברכות ל' ע"ב), אבל מי שטעה ביום בשחרית ומנחה ולא אמר יעלה ויבוא, אם עדיין לא התחיל מודים יאמר שם יעלה ויבוא, כלומר אחרי שחתם המחזיר שכינתו לציון יאמר "אלקינו ואלקי אבותינו יעלה ויבוא". למה בלילה לא יכול לומר בין המחזיר שכינתו לציון למודים? כיון שבליילה אם לא אמר אין מחזירים אותו, לכן אם חתם את הברכה לא צריך לתקן עוד בכלל (עיין סימן תכ"ב ס"א ובמג"א סק"א). ואותו הדבר כאן. הרב עובדיה ע"ה שו"ת יביע אומר ח"א חנו"ח סימן כ"ב אות י"ג) פסק ככה, בניגוד לחכמים שאמרו שאפשר לתקן את זה. יש כאלה מאחינו האשכנזים שבק"ץ אין אומרים מוריד הטל, ואם טעה בחורף ולא אמר לא טל ולא גשם וחתם בא"י מחיה המתים, יאמר שם "משיב הרוח ומוריד הגשם", ואם התחיל אתה קדוש חוזר לראש התפלה (ש"ע סימן ק"ד ס"ה וס"ו).

"ברך עלינו" בשבעה בחשון

ז. אנחנו אומרים "ברך עלינו" בשבעה בחשון. ואמרנו בהתחלה (את א') שמי שטעה ואמר "ברך עלינו" גם בימים האלה אינו חוזר. כל הטעם הזה "עד שיגיע אחרון שבישראל לנהר פרת", לא קיים היום, ואפשר להגיע בתוך יום-יומיים בלבד. לכן יש כאלה אומרים שבימינו לא צריך לומר רק בז' בחשון. והביאו דעה כזאת בשם הרמב"ן (כ"כ בארוחת חיים הלכות תפלה סימן ק"ט בשמו) ואחרים. אבל לא עושים חדשות, ואני אסביר לכם את זה. אם כל אחד יפסוק לפי הדעה שלו אין לדבר

בדיוקן הזה לנביאים, וזהו מה שכתב רש"י "דיוקן יצרו הוא". את הרעיון הזה אמר רבי יהודה הלוי בפיוט שקוראים ביום של ראש השנה: "יה שמך, ארוממך, וצדקתך לא אכסה. האזנתי, והאמנתי, לא אשאל ולא אנסה". בהמשך אומר שם: **"רק מראיו, בעיני נביאיו, כמלך רם ומתנשא"**. לנביאים יש מראה מיוחד כמלך רם, ואילו של שאר העולם אסור לראות את זה, "כי לא ראיתם כל תמונה" (דברים ד' ט"ו), רק בשביל הנביאים שיראו משהו שבינינו זה זה¹⁰. אבל למעשה זה לא באמת ככה, כי הקב"ה אינו מוגבל לא בחומר ולא בשטח אורך ורוחב, אין דבר כזה. ואמרו רבותינו שאין לעולם לא ימין ולא שמאל לא אחור ולא פנים (עי' רמב"ם פ"א מהלכות יסוה"ת ה"א). "אשר לא ישא פנים" (דברים י"ז), ישא ראשי תיבות ימין שמאל אחור, שאין לו לא ימין ולא שמאל לא אחור ולא פנים. אין דבר כזה בעולם. צריך להבין בקריאת הפסוקים, כי יש בהם טעם מיוחד.

טעה ואמר "מוריד הטל" בימי החורף

1. השבוע ביום שמיני עצרת (שהוא בא"י גם שמחת תורה) התחלנו לומר "משיב הרוח ומוריד הגשם". וכן בחו"ל. **מי שטעה ואמר "מוריד הטל" אינו חוזר** (ש"ע סי' ק"ד ס"ג וס"ה). כי טל אינו נעצר, ולא אמר שקר בזה. **אבל אם נזכר לפני שחתם את הברכה, יחזור מתחילת הברכה**, ויאמר: אתה גבור וכו' משיב הרוח ומוריד הגשם. אמנם יש אומרים שאין צריך לחזור מתחילת הברכה אלא איהו שנמצא בברכה יאמר משיב הרוח וכו', אבל לפעמים זה לא מתאים, כי אם יאמר: "ונאמן אתה להחיות

וליה כבש, וזאת מתאים לקרוא לה "אשה". והוא מסביר את זה שם בטוב טעם. פעם בילדותנו סיפרו לנו סיפור כזה: למה האזנים של החמור ארוכות? כי הוא הלך לאדם הראשון, ואמר לו: שכחתי את השם שלי. אמר לו: השם שלך חמור. למחרת בא אליו שוב, ואמר לו: שכחתי את שמי. אמר לו: חמור, ח"ת מ"ם וא"ו ר"ש. בא אליו שוב ביום השלישי, וכל יום ככה. ביום השבת אדם הראשון כבר לא יכל, משך לו את האוזן ואמר לו: שמך חמור חמור חמור, די מספיק. ומאז האזנים שלו נגשו ארוכות...
10. זה מסביר לנו הרבה דברים. למשל "ואראה אתה" יושב על כסא רם ונשא" (ישעיה ו' א'), איך יושב? והרי אין ישיבה למעלה. אלא בדמות של הנבואה נראה ככה.

מוסדות ישיבת "כסא רחמים" ספרדית
המרכז: רחוב הרב עוזיאל 26 בני ברק טל' 03-6767163

עצרת התעוררות

במלאת שש שנים לעלייתו בסערה השמימית של גאון וזמר תפארתו, האדם הגדול בענקים, מגדולי הפוסקים, יחיד הדור ופלאו, בדביקות ועמלו בתורה לאין קץ, בלבו הרחום והאהבת ישראל האדירה שפיעמה בו לאין סוף, באנונות חריפות ורביקאות אשר אין להם דמיון, ובספרי המאיימים והבהימים כספירים, אשר בתוקף קדושתו, ונוצם מסיונות, ורוב גדולתו, ותפארת ענוותנותו, עשה לתורה שלא תשתכן מישראל, רבן של כל בני הגולה, **הראשון לציון ונשיא מועצת חכמי התורה מרן מלכא**

רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

נשיא ישיבתו הקדושה, אשר עמד לימינה מיום היווסדה

וכן לרגל פקודת השנה הי"ט להסתלקותו של מורנו ורבנו ועטרת ראשנו, הפוסק הגדול, הגאון האדיר, מעוט ומגדול, אשר מסר נפשו על עמל התורה והרבצתה, לילה כיום יאיר כחשיכה כאורה, והעמיד אלפי תלמידים בישיבה ומחוצה לה, ולא ביטל שיעוריו על אף יסוריו הקשים, מופת השקדים, בחרי המעיינים, מגדולי המחברים

ר"מ בישיבתו הקדושה

רבנו משה הלוי זצוק"ל

מחבר הספרים: שו"ת תפילה למשה ז' חלקים, מנחות אהבה ד"ח, ברכת ה' ה' חלקים, מלוה ה' ב' חלקים, יוסף דעת, דבר השמיטה ועוד.

תתקיים עצרת התעוררות לזכרם

ביום שלישי ז' במר-חשוון תשש"ף,
באולם בית המדרש המורחב של ישיבתו הקדושה,
בשעה 16:30 תפילת מנחה

ואח"כ יספידו הרבנים הגאונים:

מרן ראש הישיבה שלי"מ

הגאון רבי דוד יוסף שלי"מ - ראש בית המדרש "יחיה דעת"

הגאון רב רמ"י חדאד שלי"מ - ראש כולל "אור זרוע" ראש העין

תפלת ערבית בשעה 19:00

הקהל הקדוש מוזמן
הנהלת הישיבה

הופיע ויצא לאור
חומש בית נאמן - בראשית
ממרן ראש הישיבה הגאון הרב מאיר מאזוז שלי"מ

מכיל: תרגום אונקלוס מנוקד ומדויק, פירוש רש"י, עיקר שפתי חכמים, בעל הטורים, תולדות אהרן, עם חידושי:

- בית נאמן ופרפראות על חומש בראשית**
- לאוקמי גירסא בתקונים ואונקלוס**
- קונטרס הערות במפרשים הנדפסים במקראות גדולות, ועוד**
- קונטרס כללי הדקדוק**
- קונטרס טעמי המקרא**
- בירורים וכללים שונים בצורות הגייה והטעמים עניינים שונים**

ניתן להשיג: 03-6714821

ביתן לקבל תשובות
בשם דוד החתם
www.david.org.il

בית ההוראה כסא רחמים

בנשיאות מרן רה"י רבנו מאיר מאזוז שלי"מ

מנהל אלפונזי בלן נשא הלכת

02-5353-383

ספרות
ברפנית
ואקו"מ

שעות פעילות בית המוראה: א' - פ' 12:00-24:00 / ו' וסג' ח' 00:00-24:00 / שבת 08:00-12:00

לע"נ מייסד מוסדותינו הקדושים "חכמת רחמים"

והראה לו: רבי יהודה אומר, כל האיים שנמצאים מול הים הגדול דינם כמו ארץ ישראל¹³, שנאמר "וגבול ים והיה לכם הים הגדול וגבול" (במדבר ל"ד ו'). מה זה הים הגדול וגבול? הרי הים הגדול הוא הגבול, וא"כ צריך לומר "לגבול". אלא זה בא ללמד שגם מה שבתוך הים הגדול נחשב ארץ ישראל. הוא התפלא: איך מצאת את זה?! אבל למעשה יש עדות מתקופת הגאונים שבאפריקי כולה שואלים את הגשמים בז' בחשוון (הלכות גדולות הידלסהיימר עמ' קע"ה). זה כתוב בסדר רב עמרם, ומובא בספר המועדים בהלכה (עמ' קנ"א). הם היו שואלים את הגשם בז' בחשוון, כי הם כמו ארץ ישראל וצריכים גשם. תיירם שבאו לג'רבא העידו על זה, ואמרו "מזג האויר בג'רבא כמו מזג האויר בבאר שבע"¹⁴. לכן הם נוהגים כמו ארץ ישראל בזה (ע"ע ברית כהונה שם ובהערות מרן שליט"א שם).

למה לא אומרים הגשם בקמץ?

ט. אנשים שואלים: למה אנחנו אומרים "משיב הרוח ומוריד הגשם" בסגול ולא בקמץ, ואילו "מוריד הטל" בקמץ ולא בפתח? פעם היה אשכנזי אחד בשם יצחק סטאנוב, חצי משכיל וחצי חכם, ובסידור שלו "ויעתר יצחק" כתב הגשם בקמץ. ועשה שם כמה הגהות שלא כולם הסכימו לו בהם. אבל הוא יודע לזייף ספרים מאין כמוהו, והיה זייפן מספר אחד¹⁵. חכם אחד רבי חיים קרויס חיבר ספר שלם נגד זה,

13. בגמרא לא כתוב איים אלא "נסיך", ונס בלשון הגמרא זה "אי". פעם בא אחד ואמר לי "הנס הגדול קפריסין". לא הבנתי אותו, וכי יש נסים בקפריסין? אמר לי: קפריסין זה אי גדול, ואני קורא לו "הנס הגדול", אתה לא יודע שנס פירושה אי? חזק וברוך... מכל הגמרא הוא יודע רק את המלה הזאת...

14. פעם חשבתי שאין כ"כ לחות שם, ולכן הם מחמירים שלא להתרחץ מראש חודש אב. אמרו לי: מה פתאום? הלחות והחום שם נורא ואיום, ה' יצילנו. מה נעשה לכם?! תעלו לארץ ותנהגו כמו בארץ ישראל, שבע שחל בו מספיק.

15. הוא זייף כמה ספרים. חיבר ספר הזוהר וקרא לו "זוהר תניינא", כאילו מצא אותו בכתב יד. כתב ספר "שירי אסף", כאילו מצא כתבי היד של אסף של "מזמור לאסף" בתהלים. כתב עוד ספר "פירוש רשב"ם" על תהלים, וגם זה מזויף, וכמו שכתב בעל אוצר הספרים (מערכת הר"ש מס' 255). הוא כותב שם "דרכו של המחבר להשליך אדרתו על קדמונים", כלומר זורק את האדרת שלו על הקדמונים, ואומר: זה חיבר רשב"ם, זה חיבר רשב"ם, וזו חיברה הסבתא שלו... היה בעל מדות לא כ"כ טובות. והוא מוזכר לגנאי בספר "הברית" שחיברו תלמידי חכם וצדיק (החתם סופר רצה ללמד לתלמידיו כל מיני חכמות, וכשהופיע ספר הברית אמר: עכשיו אני פטור מזה, הספר הזה כבר עשה לי את הכל. שו"ת חתם סופר קובץ תשובות במילואים לסימן כ"ז), שכתב מאמר "דרך אמונה" (ח"א מאמר כ'), שנלחם בפילוסופים בזמנו שהיו כופרים בכל מיני דברים, והוא

סוף, כי אחד יפסוק ככה ואחד יפסוק ככה, ואח"כ באים חילוקי דעות בזה, באמריקה הדרומית מתחילים לומר ברך עלינו מיד אחרי שמחת תורה, ובאמריקה הצפונית מתחילים רק בשבעה בחשוון, ומלא מלחמות מזה¹¹. לכן מספיק המריבות על הודו לפני "ברוך שאמר"... וכי עוד יוסיפו מריבות? אם חכמים קבעו לומר בשבעה בחשוון נשאר את זה ככה.

בג'רבא נוהגים כמו ארץ ישראל

ח. במדינות אחרות בכל העולם אומרים "ברך עלינו" ששים יום אחרי התקופה (תענית י"ע"א, שו"ע סי' קי"ז ס"א). והולכים בזה לפי התאריך הלוועזי¹². אבל בג'רבא עושים כמו ארץ ישראל. מרן רבי כלפון זצ"ל (ברית כהונה מערכת גימ"ל אות א') מספר שלפני מאתים שנה בא לג'רבא חכם אחד רבי מסעוד רואח (הוא חיבר פיוטים וכנראה חכם ממרוקו). ואמר להם: בכל העולם אומרים ברך עלינו בכסלו בחנוכה, למה אתם אומרים בשבעה בחשוון? מה קרה לכם?! אמרו לו: "אנחנו ש'קייפת ארץ ישראל", כלומר הפרוזדור של ארץ ישראל. אמר להם: תגידו לי, השתגעתם?! וכי אתם ארץ ישראל?! הלך לרבי שאול כהן ע"ה (בעל לחם הבכורים), ואמר לו: יש לך קהילה משוגעת או שאתה משגע אותם?! מה אתה אומר להם שג'רבא פרוזדור של ארץ ישראל? איפה מצאת את זה? אמר לו: קודם כל, אני לא אמרתי את זה, אלא זו מסורת בידם. דבר שני, זה כתוב בגמרא (גיטין דף ח' ע"א). התפלא: ג'רבא כתובה בגמרא? אמר לו: כן. פתח

11. בעבר היו מלחמות ממש על שתי מלים בקדיש, "ויקרב משיחיה". פעם בבית החולים היה שוכב על ידי חילוני אחד מטה ליד מטה, והוא אמר לי: אני הייתי דתי. שאלתי אותו: אז מה קרה לך? אמר לי: חונתי חסיד ואבא שלי ליטאי (ואולי הפוך), אם אני אומר בקדיש ויקרב משיחיה, הליטאי תופס את הטלית שלי ולוקח אותה, ואם אני לא אומר בקדיש ויקרב משיחיה, החסיד לוקח לי את הטלית. לכן עזבתי להם את הטלית, תקחו אותה ממני ותעזבו אותי. אסור לריב על כל מלה.

12. פעם הרב יהושע אברמוביץ' (מנהל הגויניט, והיה לו מח פיינסי. היה תלמידו של הרב דסלר ע"ה, ופעם אמר לו: יש לך מח מיוחד בכסף אז תעזור לשיבות. היה לו קשר עם הגויניט, והיה מביא כספים לשיבות. אני לא יודע אם הוא חי היום) בא אלינו לשיבה של הרב ניסן פינסון בחו"ל, והיינו לומדים פרק אלו מציאות (בבא מציעי דף כ"ג ע"א). הוא היה קורא בגמרא "אין מעבירין על האוכלין". ואמרתי לו: אוכל-אוכלין, כמו חודש-חודשים. הוא חזר על זה: אוכל-אוכלים, חודש-חודשים. והסכים. אח"כ אמר לי: אני לא מבין דבר אחד, למה התאריך של שאילת הגשמים הולך לפי התאריך הנוצרי? אמרתי לו: כי החשבון של התקופה הולך לפי ימות החמה, ולכן התאריך הלוועזי זה אותו היום בערך, ארבעה דצמבר או חמשה דצמבר. ולפעמים קצת יותר, ופעם כתבתי כלל בזה (סלח נקיה פרק י"ג).

הזכרון

הזכרון

לזכר רחל אמנו ע"ה

מרן הגר"ע יוסף זצ"ל ומורנו הג"ר משה לוי זצ"ל

שע"י ישיבת "ברכת השם" - שדות נגב בראשות הרה"ג שלמה סעדון שליט"א

המעמד יתקיים א"ה

ביום רביעי ח' בחשוון תש"פ (6.11.2019) בשעה 18:00 באולמי "גן הפקאן" - נתיבות

בהשתתפות **גדולי ומאורי ישראל** שליט"א

סביב שולחנות ערוכים כידי המלך

ינעים את הערב הזמר והפייטן **אופיר סלומון**

במהלך הערב יוגרלו **פרסים יקרי ערך**

לקניית כרטיסי הגרלה וכניסה בסך 520 ש"ח

ולקניית נרות

ניתן ליצור קשר בטלפונים: 052-7181805/6/7 | 050-4104217

ישיבת לעזרים מנזי"ים

ברכת השם

שדות נגב

ר"מ סטיווה הירשנבער פלורנץ

בטוויטו סטון ראש הישיבה

הר"ח סאיר פאוזן שליט"א

נהנתן לרכוש

בבגני הישיבה

אמה על אמה

בסך 1500 ש"ח

2000 פרסום

יקרי ערך

1000 פרסום

2000 פרסום

2000 פרסום

2000 פרסום

1000 פרסום

2000 פרסום

2000 פרסום

2000 פרסום

ישיבת "ברכת השם"

052-7181805/6/7

ישיבת "ברכת השם"

050-4104217

וראש ישיבת "ארחות משה" הגאון ר' חיים כהן זצ"ל

התיבה שחיבר רבי זלמן הענא (איני יודע איך צריך לומר הענא או הענא), שהיה מדקדק גדול, והגר"א והגדודע ביהודה הולכים בשיטתו (ענין בחוברת אור תורה סיון תשס"ט סימן ק"ג), ובכל זאת היעב"ץ מפריך כל מלה שלו. אבל ספרו של הגאון יעב"ץ נדפס רק פעם אחת בלבד (עד שנת תרכ"ה), ולעומתו ספר "צוהר התיבה" של רבי זלמן הענא נדפס למעלה מעשרים פעם. והמדפיסים לא היו משכיחים. כולם מזכירים אותו בחיבה. אבל היום יש כאלה עם שגעון, שאם המחבר היה באותה תקופה וכתב משהו בדקדוק, זה נקרא "השכלה". זה טירוף, זו טפשות, זו בערות, זו כסילות, זו איוולת. למה אתם יורדים עליו?! הוא צדיק וירא שמים. לעומת זה יש הפוך. לפני כמה חודשים הזכירו בעיתון "יום ליום" כמה רבנים גאונים, והראשון שבהם "רבי זכריה פרנקל". אבל הם לא יודעים שרבי זכריה הזה היה ההתחלה של הקונטרסטיבים. מאיפה אני יודע את זה? אמנם ראיתי כתוב שהוציאו עליו חשד לאפיקורסות, אבל מי אמר שזה נכון באמת?! **הרב ברוך אפטיין** (מקור ברוך ח"ג עמ' 1202) כותב עליו שהיה הולך ויוצא מחוץ

וכתב שצריך לומר הגֶשֶׁם בסגול, כי זה בא מאותו משכיל וצריך להיות הפוך ממה שיאמר. פעם הוא פירסם בעיתון "המודיע": אתם יודעים למה יש לנו השנה עצירת גשמים? כי העולם אומרים הגֶשֶׁם בקמץ אז קמצו לכם מן השמים, ואם היו אומרים הגֶשֶׁם בסגול היה יורד גשם. אבל לא נתן שום טעם למה בסגול. אבל **התשובה לזה, שהקטע של "אתה גבור" הוא ארוך ואי אפשר בכל מקום לשים אתנח, וממילא המלה "הגשם" היא בזקף קטון, והרי הגשם בקמץ אומרים רק באתנח וסוף פסוק, ואילו הטל בקמץ אומרים אפילו בזקף קטון**¹⁶. לכן לא אומרים "הגשם" בקמץ אלא בסגול. ואין ללמוד ממלה למלה אחרת בדבר הזה¹⁷. רבי יעקב קמיניצקי שהיה גאון גדול¹⁸, נשאל את השאלה הזאת, ועשה חידושים ופלפולים גדולים מאד, זרקא ותלשא וסגולתא (אמת ליעקב בראשית ג' ט'). מי שיש לו הספר יפתח שם. אבל אני לא אוהב את זה.

התירוץ הפשוט כמו שאמרתי, הֶטֶל בזקף קטון ובקמץ, ואילו הגֶשֶׁם בזקף קטון רק בסגול. כמה שהתירוץ פשוט ככה הוא נכון יותר. הגמרא (ראש השנה כ"ו ע"ב) אומרת "כמה דפשיט איניש דעתיה טפי מעלי". לכן מנהג העולם לומר הגֶשֶׁם בסגול, ולא לבלבל יותר מדי¹⁹.

עונה על דבריהם. ושם (פרק כ"ח) הוא כותב: בימינו פשתה הרעה וכו', "את טבח ואת גחל ואת נחש" (ע"פ בראשית כ"ב כ"ד). ובין הדברים כתב "כספר אסף שחיבר א"ס". לא ידעתי מי זה א"ס, עד שהתברר לי שזה ראשית יתובת "איציק סטאנוב", ואיציק זה יצחק. והוא כותב שם שלא אסף הקדמון חיבר אותו אלא הוא בעצמו (כאילו היה סלקא דעתך שאסף שבימי דוד המלך חיבר את הספר הזה). וכל ספריו שומר נפשו ירחק מהם. **16** ופעמיים מצאתי בתורה דבר כזה: מקום אחד, "ובבקר היתה שכבת הטל סביב למחנה" (שמות ט"ז א'), הטל בקמץ וזקף קטון. ומקום שני בפרשת וזאת הברכה, "ממגד שמים מטל ומתהום רובצת תחת" (דברים ל"ג א'), מטל בקמץ וזקף קטון. **17** לדוגמא המלה "הָאָרֶץ", בדרך כלל זה באתנח וסוף פסוק, אבל מעולם לא אומרים הָאָרֶץ, כי זו מלה מיוחדת כל הזמן בין בזקף קטון ובין בטעם אחר, כמו למשל "הארץ אשר הכה וגו' ולעבדיך מקנה" (במדבר ל"ב ד). לכן אין ללמוד ממלה למלה בזה. **18** אתה קורא בספרו "אמת ליעקב" על התורה, ומתפלא: מאיפה למד כל החכמה הזאת?! בהקדמה שם כתוב שפרופסורים בקיאים בדקדוק אמרו: המחבר הזה חכם הרבה יותר מאיתנו.

19 הבעיה שהיום לא יודעים שהבן אדם הזה יצחק סטאנוב היה זייפן, ומי שלא מכיר אותו מזכיר אותו כרגיל. למשל בספר החדש "למען ידעו דורותיכם" על מנהגי ג'רבא הזכירו את הספר הזה "ויעתר יצחק סטאנוב". ואם היו מכירים מי זה המחבר לא היו מזכירים אותו. אבל הוא לא היה מאה אחוז. היום יש לנו בעיה בזה, ספרים מתקופת ההשכלה שנכתבו ע"י אנשים לא טובים, לא כולם מכירים אותם. ולעומת זה ספרים שנכתבו ע"י מחברים צדיקים ישרים ותמימים, בגלל שחיו באותה תקופה מתחילים לרדת עליהם. למשל ספר "צוהר

עצרת התעוררות

במלאת אחת עשרה שנים לפטירתו של עטרת ראשנו מייסד המוסדות

הגאון רבי חיים כהן זצ"ל

העצרת תתקיים אי"ה

ביום ראשון ה' בחשוון תש"ף (3.11.19) בשעה 19:00 בבניין אהל הרב במושב ברכיה

ישא דברים מגיד מישרים

הרה"ג ברוך רוזנבלום שליט"א

בהשתתפות רבנים ואישי ציבור והמוזני בית ישראל

סעודת מצווה במקום עזרת נשים פתוחה

ברוכים הבאים בשם ה'

העליה לציון יחד עם רבני אברכי ותלמידי הישיבה בבוקרו של יום ראשון ה' בחשוון בשעה 9:00 בבוקר גבאי בית הכנסת בשבת שלפני האזכרה - נא למכור 2 ברכות שהכנסתן תהיה קודש למוסדות התורה של הרב. שמות קוני הברכות נא לשלוח לפני האזכרה ע"מ שיתברכו ביום האזכרה על קברו של הרב.

ללמוד לכתוב נכון בלי שיבושים

קבלתי השבוע ספר "קדוש וברוך", על רבי רפאל ברוך טולידאנו. הוא כתוב בסגנון נפלא, ונקרא בנושית אחרת, אם התחיל לקרוא לא תישן עד שתגמור אותו, "לא ישכב עד יאכל טרף" (במדבר כ"ג כ"ד)²⁰. אבל בכריכה של הספר כתוב "הרב הגאון רבי ברוך טולידאנו זצוק"ל תולדותיו ופועליו". זו טעות. **פירוש המלה "פועליו" זה פועלים שלו**, אבל יש הרבה שלא יודעים לכתוב. נזכרתי בגמרא (בבא מציעא מ"ד ע"א) "חמרו ופועליו תובעים אותו בשוק", והכוונה פועלים שלו. **לכן גם מה שכותבים היום "פועלו", זו טעות, וצריך לכתוב "פָּעֵלו" הפ"א בקמץ רחב**. וכל הראשונים כתבו "פעלו". היום משובשים, וצריך ללמוד לקרוא את זה. פעם "המדקדקים" בדורנו היו אומרים **פָּעֵלו**, וזה שיבוש, כי רק כאשר העי"ן בשוא נח אומרים פָּעֵלו, אבל אם העי"ן בשוא קמץ זה שווא נע ולא שוא נח, וא"כ צריך לומר פָּעלו הפ"א בקמץ. בכל אופן די בטעות הזאת פעלו-פָּעֵלו, אבל "פועליו" לא יודעים את זה? לכן במהדורה הבאה ייזוהר לכתוב "פעליו", לא לטעות בזה.

הגאון הצדיק רבי יורם אברג'ל זצ"ל

יא. היום (כ"ז בתשרי) ארבע שנים לפטירת הגאון הצדיק רבי יורם אברג'ל זצ"ל. בחוברת האחרונה של **בנו רבי ישראל שליט"א** "מסילות אל הנפש"²¹, הביא דבר נפלא בשם אביו הגאון רבי יורם, ומספר כמה: פעם הייתי דורש והבאתי הרבה מקורות אחד אחרי השני, ואבי אמר לי: **תשמע, בדרשה אתה לא צריך להביא את כל המקורות, רק בכתביה תכתוב את כל המקורות, כדי שמי שיקשה עליך תביא לו עוד: וכן כתב, וכן כתב, וכן כתב, אבל בדרשה מספיק מקור אחד בלבד**²². אדם צריך לדעת שלא לספר את הכל. אם אתה יודע הרבה לא חייב לספר את כל הכוחות שלך. תאמר רק מה שאתה צריך, ומספיק מקור אחד או שנים בלבד²³. ובמיוחד שיש דברים ידועים ולא צריך לומר שזה כתוב במדרש פלוני ובמדרש אלמוני. ואפשר לומר "אמרו חז"ל" בלבד. אם יבוא אדם וישאל אותך איפה אמרו חז"ל, תגידי לו את המקור לזה. פעם הרב עובדיה ע"ה (האזכרה שלו השבוע הזה) דרש בישיבת רשב"י בתל-אביב, ואני לא הייתי מפספס את הדרשות שלו. בדרשה הזאת הוא הזכיר שכתוב בירושלמי: "ברכת ה' היא תעשיר", זו שבת. "ולא יוסיף עצב עמה", לכן לא מראים אבלות בפרהסיא בשבת. הוא לא אמר איפה הירושלמי הזה. אחרי השיעור שאלתי אותו: איפה הירושלמי הזה? ענה לי: ברכות פרק ב'. **הכל היה מונח בזכרונו**. אבל לא צריך לשפוך את הכל ולא לשגע את העולם, אלא לדבר בפשטות ובנחת. ובמיוחד אם יש אנשים פשוטים שם. בישיבת רשב"י שם היו באים סיידים טייחים גגרים וכדו', שעדיין בגדי העבודה שלהם עליהם, אבל הכל

לתחום בשבת, ופעם שאלו אותו: איך אתה הולך מחוץ לתחום? אמר להם: הפסוק שאמר "אל יצא איש ממקומו" (שמות ט"ז כ"ט), לא הכוונה לצאת מחוץ לתחום כי זה איסור דרבנן, אלא הכוונה שלא יצא איש עם הכלי ללקט המן. אמנם הוא לא מזכיר אותו בשמו רק בראשי תיבות וסופי תיבות, אבל ניכר שזה **זכריה פרוקל**. המחבר רבי ברוך שם יורד עליו בזה, וכותב שהפסוק מדבר על התחום, אבל באמת הוא צודק שזה רק מדרבנן. התוספות (עירונין ר"ן ע"ב ב"ד"ה לאו) כתבו שהפסוק "אל יצא איש ממקומו" הכוונה אל יצא עם הכלים ללקט המן, ואילו תחומין זה רק מדרבנן. וכל הפוסקים סוברים ככה, חוץ מהרמב"ם (פ"ז מהלכות שבת ה"א) שכתב ששנים עשר מיל זה דאורייתא. לכן אמנם מה שהוא אמר זה נכון, אבל אם זה מדרבנן מותר לך לעבור על זה? אתה הרב של הקהילה ואיך תעבור על איסור דרבנן בפומבי? מה אתה עושה?! הוא לא היה בסדר. לכן להזכיר אותו ולקרוא לו "הרב הגאון", זה כבר יותר מדי. צריך להכיר את המחבר מי הוא ואיך הוא.

20. אבל אני לא יכול לכתוב להם תודה, כי אין שם כתובת, ואני רוצה כתובת. אני צריך להתקשר בטלפון כל הזמן, ואומרים לי: המוני לא זמין, התקשר בשעה אחרת, התקשר בשבוע הבא, התקשר בשנה הבאה... אין לי כח לזה. התקשרתי פעם אחת ולא תפסתי אותם.

21. החוברת הזאת: תכלית אותה כתובתה בסגנון מיוחד. כל שבוש אני קורא את כל המסילות האלה. "אשרי אדם עוז לו בן מסילות בלבבם" (תהלים פ"ד¹), קראת את המסילות ותשים אותם בלב.

22. פעם אמרתי את זה לרבי משה חורב ע"ה, שהיה מצטט את הנביא את הפרק ואת הפסוק, ובגמרא מצטט את המסכת את הדרה ואת העמוד (הרב בגד-שליט"א אומר שצריך לצטט גם את השורה, אמרתי לו: זה כבר יותר מדי, וכי השורות לא משנות מדרשו לדפוס? הרמב"ם כתב ספר המדע, מדע ראשי תיבות מסכת דף עמוד), מקור מכאן ומקור מכאן, "מזמור וממעבר מצפון ומים" (תהלים ק"ג¹), בצורה מיוחדת. פעם גביר אחד מצרפת אמר לי: מי אמר שכל המקורות שלך נכונים? אמר לי: תכלית אותה וואח"כ תבדוק את כל המקורות, אם מצאת מקור אחד מוטעה אשלם לך מאה דולר על כל אחד כזה. הקליטו וחיפשו, ומצאו שהכל בסדר. אבל בעיונות פגעה בו עין רעה, והלך לעולמו בן חמשים וחמש. אביו רבי ברוך חי מאה ושנים שנה.

23. רבי שמואל הנגיד כתב שיר נפלא מאד: **"ועד יפעל ויישמעו פעליו, ויוסיף עוד פים על השמועה"**, אם עשית מעשים טובים יישמעו הפעלים שלך, אבל תוסיף על השמועה כמו ים. מאיפה הוא למד את זה? ממלכת שבא שאמרה לשלמה המלך "ספת על השמועה" (דברי הימים ב' טו טו). מה הפירוש? בדרך כלל כאשר משבחים בן אדם הרבה, אתה הולך אליו ומגלה שהכל דברים בטלים, ניפחו עשרה אחוז למאתים אחוז... אבל מלכת שבא שבאה לשלמה המלך כ"כ התרשמה מהחכמה שלו, ואמרה לו "ספת על השמועה". זה מה שכתב רבי שמואל הנגיד.

להם להפסיד מלה אחת מהדרשה בין מנחה לערבית. והרב לא אמר להם סיפורי סבתא, אלא הלכות אורח חיים דיני שהייה והטמנה וגפת ועצים וכו'. והיה אומר להם: שבוע הבא אני אבחר אתכם על זה. והם היו מוכנים למבחן. זה דבר מיוחד.

"הפעם הראשונה ששמעתי את הרב עובדיה"

יב. בפעם הראשונה ששמעתי את הרב עובדיה ע"ה היה סיפור מיוחד. הייתי מתפלל בפרדס כץ, אבל לא היה שם מניין בבוקר (כי כולם הולכים לעבודה ומתפללים מוקדם, אולי לפני עמוד השחר... וכבר בשעה שבע כל בתי הכנסת סגורים שם), ולכן הייתי "נודד" עד לבית הכנסת הגדול, והולך עם תלית ותפלין לאורך רחוב ז'בוטינסקי עם המכוניות וכו'. הגעתי לבית הכנסת הגדול, שם מתפללים אשכנזים וספרדים בחד. ועל ידו בית הכנסת "משהד". בא אלי בחור אשכנזי גבוה מאד (אם היה כאן היה תופס את התקרה...), ואמר לי: אתה יודע מי דורש במשעה במוצאי שבת? הרב עובדיה יוסף. שאלתי אותו: מה הדבר המיוחד? אמר לי: הוא אומר הכל בעל פה, כל המקורות וכל הפוסקים בעל פה. אמרתי בלבי: קל וחומר, אם אשכנזי אומר ככה על הרב, אני לא אלך לשמוע אותו? במוצאי השבת (ט' באייר התשל"ב) אמרתי לרבי שמואל עידאן: הבה נלך לשמוע את הרב. הגענו בסביבות תשע וחצי-עשר, והרב היה שופך ושופך ומדבר במהירות המחשבה. אני רוצה לרשום דבר מסויים, ומיד הוא עובר לנושא אחר. (אבל בשנים שאחר-כך היה מדבר לאט עד שיבינו את הדברים). בשעה אחת עשרה הרב התחיל לדבר אגדה, והאשכנזים יצאו משם כי הם לא צריכים את האגדות שלו... אבל אחרי שנים הבינו ששיחה אחת אגדה שלו שוה חמשים שיחות מוסר של המשגיחים שלהם. והם אמרו את זה בפירוש. כאשר הרב מדבר על לימוד תורה במסירות נפש, אתה יודע שהוא מקיים כל מלה מזה, ואילו אחרים עושים רעש קצת, "מוראדיג" "מבהיל על הרעיון"²⁴. הרב דרש הרבה. והמלה הראשונה שאמר באגדה: אדם לא לוקח אשה מעדה פלונית, ספרדי לא לוקח אשכנזיה או הפוך אשכנזי לא לוקח ספרדיה, מה זה? וכי הם "עשרת השבטים"? וכי זו "עדת קרח"? מה יש לכם?! הכל דברים בטלים ומבוטלים, אל תשתגעו יותר מדי. ההשוואה לעדת קרח זה משהו מיוחד. חזרתי הביתה בשעה שתיים עשרה וחצי, ואשתי ע"ה אמרה לי: למה כ"כ אהרתי? אמרתי לה: חבל שלא באת לשיעור. אני אומר לך, אם הרב היה מדבר בבית הקברות כולם היו קופצים שם. אמנם עכשיו הוא נמצא שם בעוונות, ואילו ניתנה לו רשות לדבר, כל המתים שם היו קמים ואומרים: "יחי אדונונו מורנו ורבנו לעולם ועד"...

הרב השפיע על כל העם הזה

יג. הרב ע"ה היתה לו הלוייה שאין כמוה בעולם. אינני יודע במקומות אחרים בעולם, אבל בישראל בודאי לא היתה כזאת. גם לדוד המלך ושלמה המלך אינני יודע אם היו קרוב למליון איש (שמונה מאות וחמשים אלף אליבא דהמסורה). והמיוחד שכולם חזרו הביתה בשלום, ואף אחד לא נדרס לא נמערך ולא הפסיד כסף²⁵. הרב היה אוהב ישראל רחמן ומיוחד, וכאשר מדבר דברים היה אומר אותם מהלב, ולכן השפיע על כל העם הזה. כמה שניסו עיתונאים רשעים ומשוגעים להשמיץ אותו, לא עזר להם כלום, והדברים שלו היו משפיעים ומקברים את כולם²⁶. **צריך לדעת שכל מלה אתה לא מדבר באויר, אלא אתה מדבר ליהודי שתמיד יש לו ניצוץ קדוש, וצריך לחזק ולעודד אותו**. שנזכה לגאולה שלימה במהרה בימינו, אמן ואמן.

מי שברך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את כל השומעים בלויין, ואת כל הבאים לבית הכנסת והקשיבו לדברים, למרות הגשם והברק והרעם. "אתה גבור לעולם ה'", גבור ראשי תיבות גשם ברק ורעם... ואת כל המפיצים של העלון בכל רחבי הארץ. כל מי שמפיץ תורה ויראת שמים, הקב"ה יברך אותו בכל הברכות שבתורה. כל השומעים האלה יזכו לראות בעז"ה בגאולה שלימה במהרה בימינו, אמן ואמן.

24. למה "על הרעיון"? כאילו שיש רעיון ומעליו משהו שמבהיל אותו... תגידי "מבהיל הרעיון". אבל כמה שתדבר איתם לא מבינים את זה.

25. היו נתן שליו רבנים אחרים והיו בעיות בזה. בהלוייה של הרב בן ציון אבא שאול ז"ל, מיישהו נתן לחבירו אוטו לייסוע בו להלוייה, והאוטו נגנב עם הרבה כסף שהיה שם. הם באו לדני תורה, ומה נעשה להם?!

26. פעם הרב אמר שאסור לקנח את האף בכח בשבת, כי אתה מנתק את השערות שם, ולכן צריך לקנח בנחת. וזה דבר שכתבו הפוסקים. למחרת העיתונים ידיעות אחרונות, ידיעות הטוואמה, וכו"ב פירסמו כותרת כזאת: "הרב יוסף: אסור לקנח את החוטם בשבת". הם לא יכתבו לקנח בנחת אלא אסור לקנח בכלל, ומי שיש לו נזלת שישאר ככה וינזול לו עד מוצאי שבת... מטורפים שכמותם. אבל הדברים שהרב אמר השפיעו על אשה חילונית, שהיתה רגילה בכל יום שבת לקחת את הילדים שלה ולחתוך להם צפורניים לכבוד שבת. ואחרי ששמעה את הרב אומר את הדברים האלה במוצאי שבת, אמרה: אם הרב אומר ככה על שקרית שלא כבוונה, קל וחומר על צפורניים שאסור לגזוז בשבת. ומאז הפסיקה לגזוז צפורניים בשבת אלא רק בערב שבת.

דברי מרן רבנו הגדול ראש הישיבה שליט"א על ביהמ"ד 'יחווה דעת'

מורי ורבותי

מצוה גדולה לעזור ולתמוך בישיבת "יחווה דעת", בראשות הגאון רבי דוד יוסף שיחיה. הישיבה הזו תורה נטו. בשבוע שעבר דיברתי בדברי תורה עם ראש הישיבה הרב דוד יוסף, ונפלאתי לשמוע שעה שלימה מענין לענין, הכל תורה נטו, משהו מיוחד. וכמעט בירכתי את הברכה של חירם מלך צור, במלכים א' פרק ה' (פסוק כ"א) כתוב: "ויהי כשמוע חירם את דברי שלמה וישמח מאד, ויאמר ברוך ה' היום אשר נתן לדוד בן חכם על העם הרב הזה". ברוך ה' אשר נתן לרב עובדיה ע"ה בן חכם ונבון. אמנם לפעמים יש חילוקי דעות בין האב לבן, אבל זה טבעי וקורה דבר כזה, וכמו שכתוב בגמרא (קידושין ל' ע"ב). הנה הרמב"ם עם כל העדיניות והמדות הטובות הנפלאות שלו, שהקדים הלכות דעות להלכות תלמוד תורה, ובכל זאת בהלכות שחיטה (פי"א ה"י) בענין ריאה הסמוכה לדופן, כתב "ואבא מארי מן האוסרין ואני מן המתירין". הוא לא כתב "ואני מתיר" אלא "ואני מן המתירין", כלומר יש כת של אוסרים ויש כת של מתירים, אבא מארי יושב בכת הראשונה ואני יושב בכת השניה. מותר לאדם לומר את דעתו. "איך לך בן חורין אלא מי שיושב ועוסק בתורה" (אבות פ"ו מ"ב). ובמיוחד שיש לנו תלמידים בישיבה, שגדלו ונישאו והלכו ללמוד ביחווה דעת, ושמעו תלמידי חכמים גדולים, מחברי ספרים ועורכי ספרים. ביחווה דעת מגדלים עדרים לתורה, בעיון בכתיבה ובפסיקה, ובכל הדברים הטובים.

אבל המצב הכלכלי לא כ"כ טוב, ולא תמיד אפשר להביא מאמריקה. אמרנו ביום כיפור "שנה שלא יצטרכו עמך בית ישראל לפרנסה זה לזה ולא לעם אחר", במחזור שלי כתוב: ולא לעם אחר בגימטריא "לאמריקה". כל הזמן צריך ללכת לאמריקה ולפשוט יד. אמנם מי שנתן משם יבורך, אבל צריכים להתברך מתוכנו. "כי חזק בריחי שעריך ברך בניך בקרבך" (תהלים קמ"ז י"ג), מה זה ברך בניך בקרבך? כאשר הייתי עולה חדש הסברתי שהיום אם צריכים ניתוח הולכים לאמריקה או לדרום-אפריקה או לקולומביה או לצרפת וכדו', אבל "ברך בניך בקרבך", שכל בני ישראל יידעו תורה וחכמה ויוכלו לטפל בעצמם, אבל שלא יצטרכו לזה, ולהיפך יבואו משם לטפל כאן. אני יודע על אנשים מכובדים מסעודיה, שעושים ניתוחים בארץ ישראל. כאן מקור החכמה, כאן מקור התורה, כאן מקור הדעת.

רבי דוד שליט"א ידוע בספריו המסולאים בפו, ספר אחר ספר אחר ספר, הכל בשפה ברורה בדיוק ובמסירות. ובשבוע שעבר הביא לי חלק ששה-עשר של "הלכה ברורה". נהיית ממנו, מהסגנון והכתיבה. לכן אשריו מי שיחזיק במעוז התורה הזה. וכל מי שיתרום בעין יפה למוסדות "יחווה דעת", הקב"ה יתן לו עושר, עושר בדעת ועושר בכסף, עם בריאות ונחת מכל המשפחה שלו. שנזכה לשנה טובה ומבורכת, ותזכו לשנים רבות נעימות וטובות.

מכירים תודה למרן!

לכבוד יום השנה השישי
להסתלקות מרן הגר"ע יוסף זצ"ל
תורמים למפעל חייו,
מוסדות 'יחווה דעת'

* 3429

ימי ההתרמה 'בדרכו' < 3-4/11
יום ראשון ושני ה'-ו' חשוון

ניתן לתרום גם באמצעות עמדות נדרים פלוס הפזורים ברחבי הארץ

אי בתאונה?

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א

לע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

גליון 138

למען הספר

מופת הדור, רבנו הגדול מרן רבי עובדיה יוסף זצ"ל

נואם לפנייהם הם מפספסים על ידו, אבל הרב עובדיה להפך, כפאשר הוא נמצא בארוע צרי: לשמח את הנו אדם, ואם באמצע הדברים מישוהו בא לשאל אותו שאלה, היה אומר לו: אני שומע עכשו את החכם הזה. אבל גם פאותו רגע הוא מתחיל לדושים. פעם תפסו אותו באמצע ארוע של תהנה, לוקח מגבות ניר שם ומתחיל לשרטט עליהם, שאלו אותו: הרב, מה אתה משרטט שם? אמר להם: עלה לי חדוש ועד שאגיע הביתה אשכח אותו, אז אני כותב כדי לשמר את החדוש הזה. הרב היה מסדר מאד. הסדר הנפלא בספרים שלו מיחד במינו, כל הרבנים והפוסקים ראשונים ואחרונים שמביא, מסדרים לפי סדר כרונולוגי [=לפי סדר הזמנים]. ואין סדר קזה בעולם. גם הסגנון ברור ובהיר, וכשאתה מגיע בסוף ל"כלל העולה" [=מסקנת ההלכה], לא צריך לחשב מה המסקנה, כי הכל ברור כפמש ואין ספק בזה.

הרב היה לו כח בתפלה חזק מאד. אנשים פשוטים באים אליו בוכים ומבקשים ברכה, והרב מברך אותם. והיה מברך גם גוים. מובארק (שהיה נשיא מצרים) לא היה כל כך אוהב ישראל, אבל פעם אחת הרב היה במצרים, ובקש ממנו: תעשה לי טובה, אתה רוצה לעשות כביש כאן. אבל במקום הזה יש קברי צדיקים של הרב חיים פפסי זצ"ל ועוד רבנים גדולים מאד, תעשה כביש עוקף. אמר לו: אני צריך כסף בשביל זה, אמר לו הרב: אני אביא לך כסף לזה, אבל תבטיח לי שתדאג לדרך הזה. הוא הבטיח לו ועמד בזה. אחרי שנים העולם התהפך שם במצרים, ודנו את מובארק למות, הרב עמד ושמע הכל, ואמר: רבותי, תתפללו עליו שיציל מזה, כי הוא שמע בקולי שלא לחרש קברי צדיקים. וככה היה, בסוף הוא נמלט ממנו, הוציאו אותו חף מפשע והלך הביתה. (גליון 131 אותיות א, ד - ו, וגליון 43 אות ד).

בדורנו כמעט לא נשאר כלום מיהדות ספרד ח"ו, כי היה "אליאנס" [התנועה שסודה בתי ספר כ"ח], מכאן וההשקלה מאכן (והאשכנזים עוד החזיקו מעמד בכך אבל הספרדים כמעט והלכו מזה), בא הקדוש ברוך הוא והביא לנו את מרן הרב עובדיה זצ"ל שהחיה את הדור הזה, החיה אותו! איך כתב משורר אחד (שתרגם את פריש המשיניות) על הרמב"ם [בהקדמת סדר מועד]? "החיה מתים תוך בור גלות, על עצמותם צפד עורם", כלומר היו מתים בתוך בור הגלות עד שהעור שלהם נצמד על העצמות שכבר לא נשאר להם בשר, "הביא בהם רוח דעת, ועליהם עור בינה קרם".

ביום פטירתו, מסביבות השעה שתים בצצהרם (שאו הדיעו שהוא נפטר) ועד הערב - ירושלים היתה כבר מלאה במאות אלפים - שמונה מאות וחמשים אלף איש, שזה דבר מעל הטבע. הגמרא (מגילה דף כ"ט ע"א) אומרת "נטילתה כנתינתה", כמו שהתורה נתנה בששים רבוא [שש מאות אלף] כך נטלת מהעולם (בפסית הצדיק) בששים רבוא. אבל הרב עבר את הכמות הזאת, ואין איש לפניו ואחריו שהיתה לו הליכה כזאת. הרב שטיינמן זצ"ל שהיה מבגר מהרב, בא במיוחד להליכה, ואחד שאל אותו: למה טרחת לבוא לכאן? ענה לו: "אני מלנה את התורה". התורה כלה נמצאת כאן, ועכשו היא תכנס מתחת האדמה, אז הוא מלנה את התורה. הרב למד תורה במסירות נפש. למה (בסוף ימיו) היו לו כאבים בעינים? כי בליל שבת כפאשר נכבה האור היה לומד לאור הלבנה, וכי יש אדם כזה? פעם הגיע מאחר [ביום חל] והביט היה סגור, אז ישב בחדר מדרגות ולמד לאור החשמל שם, והיה מדליק אותו כל הזמן. לא שמענו ולא הפרנו מסירות נפש כזאת. אמנם היו הרבה דברים פאלה, אבל לא בצורה מיחדת כזאת. היום יש אנשים שאם מישוהו

הלכה נאמנה

מי שטעה [בימי הגשמים] ובמקום ברוך עלינו אמר "ברכנו" (ולא אמר "ותן טל ומטר לברכה") יש לו הרבה כללים, וצריך לזכור את כל הכללים האלה:

א. אם אמרת "ברכנו" אלקינו בכל מעשה ידינו ונזכרת שצריך לומר ברוך עלינו, אל תאמר "ברך עלינו ה' אלקינו" כי כבר אמרת "ה' אלקינו", אלא תמשך ותאמר "וברך עלינו את השנה הזאת ואת כל מיני תבואתה לטובה" וכו', ויצא שאמרת פכה: "ברכנו ה' אלקינו בכל מעשה ידינו וברך עלינו את השנה הזאת" וכו', וככה אתה ממוג את שתי הברכות ביחד בלי לחזור על שם ה' פעמים. ב. אם המשכת עד סוף ברכנו והגעת עד "כי אל טוב ומטיב אתה ומברך השנים" ונזכרת שם לפני שאמרת "ברוך אתה ה'", אז תחזור מהתחלה ותאמר "ברך עלינו" ג. אם כבר אמרת "ברוך אתה ה'", אז תחזור חקרה" ותחזור ל"ברך עלינו" ד. אם אמרת

"מברך" או שסימת "מברך השנים", תגיד שם לפני ברכת תקע בשופר דהינו בין ברכה לברכה "ותן טל ומטר לברכה" (ותוּפּר את ארבע המילים האלה). ה. אם התחלת את ברכת תקע בשופר אז תמשיך עד ברכת שמע קולנו, וכשגיע ל"חננו ועננו ושמע תפלתנו" תאמר אחר כך "ותן טל ומטר לברכה". ו. אם לא נזכרת ואמרת "ברוך אתה ה'" לפני שאמרת שומע תפלה, אז תגיד "למדני חקרה" ותחזור לשמע קולנו. ז. אם אמרת "שומע" או שסימת "שומע תפלה", אז תגיד שם בין שמע קולנו ובין ברכת רצה "ותן טל ומטר לברכה". ח. אם התחלת את ברכת רצה, אז כל מה שעשית הכל התבטל ואתה צריך לחזור ל"ברך עלינו". ט. אם המשכת לחלם עד שהגעת לפני עושה שלום במדומיו" [ויסימת לומר "היו לרצון" האחרון], אז כל התפלה תלכה לאבוד וצריך לחזור מההתחלה. (גליון 36 אות ח, וגליון 132 אות ט).

חיזה

נס שאינו נס

תשובה לחיזה נמצאת בעלון הנוכחי תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שולוחה 21 (חובה לציון שם וכתובת) נא לשלוח התשובות עד יום שני בערב פתרון מיליון קורא: מתרון החידה: אלו הם אתרוגי "חמס" ראשי תיבות של האתרוגים הטובים ביותר: חביד, חוון איש, תימני ומרוקאי. הווכה: הווכה: צבי ויונגבת - בני ברק מתרון מכתובת: רבנו הגר"א. הווכה: פ. שניידר - בני ברק

ידע יתדע

כלם טועים לכתוב "נח" לשמים וכו', אבל זה לא נכון, כי נח בלי וא"ו זה שם פרטי [שם של אדם], ואלו נוח עם וא"ו זה שם תאר. ולכן "נוח לשמים" נוח לבריות, "נוח לו לאדם שלא נברא משנברא" וכדומה, כל זה עם וא"ו, ואין מקום אחד בתלמוד שקתוב הפוך, אלא כל פעם שתמצא "נוח" עם וא"ו זה שם תאר, וכשתמצא "נח" בלי וא"ו זה שם בן אדם. אבל לא ידעים לכתוב את זה, ואם תשאלי: הרי "נח" עם וא"ו או בלי וא"ו, זה אותו הבטוי, ומה אכפת לך? התשובה לזה, שאכפת לנו מאד, כי רק ככה תבין את הפנה של הכותב בזה [אם התפנו לשם פרטי או תאר]. וכי מישוהו יעלה על דעתו לכתוב: שיר השירים אשר "לשלומו" במקום לשלמה? הרי שלמה בלי וא"ו זה שם בן אדם ושלומו עם שני וא"ו זה השלום שלו. אותו דבר כאן, "נח" בלי וא"ו זה שם בן אדם, ו"נוח" עם וא"ו זה שם תאר. (גליון 132 אות ה).